НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Навчально-науковий інститут медицини

Факультети: медичні № 1, № 2, підготовки лікарів для ЗСУ, підготовки іноземних громадян

Кафедри-розробники:
пропедевтики внутрішньої медицини
загальної та невідкладної хірургії
педіатрії № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
доктор медичних наук, професор
Олег Власенко _____
«____» _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ»
(практика)
в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях

Освітній рівень: другий (магістерський)
Галузь знань: I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність: I2 «МЕДИЦИНА»
Кваліфікація освітня: магістр медицини
Освітня програма: ОК 44

2026-2027 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика) в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях» для студентів за освітнім рівнем другим (магістерським), спеціальністю 222 «Медицина», курсу 2-го, факультетів медичних № 1, 2, факультету підготовки лікарів для ЗСУ, факультету підготовки іноземних громадян.

РОЗРОБНИКИ:
колектив співробітників Національного медичного університету імені О.О. Богомольця кафедр

- Пропедевтики внутрішньої медицини (зав. кафедри – проф. Нетяженко В.З.)
- Загальної та невідкладної хірургії (зав. кафедри – проф. Дронов О.І.)
- Педіатрії № 1 (зав. кафедри – проф. Березенко В.С.)

Робочу програму обговорено на засіданнях кафедр

пропедевтики внутрішньої медицини (протокол № 1 від « » серпня 2026 р.)

загальної хірургії та невідкладної хірургії (протокол № 1від « » серпня 2026 р.)

педіатрії № 1 (протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.)

Схвалено на засіданнях:

Циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін НМУ імені О.О. Богомольця(протокол № 1 від «27 » серпня 2026 року)

Циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін НМУ імені О.О. Богомольця (протокол № 1 від « 28» серпня 2026 року)

Циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін НМУ імені О.О. Богомольця (протокол № 1 від « 27» серпня 2026 року)

Перезатверджено:

на 20____/20____ н.р. _____ «__»_____20__ р. протокол №

Підпис

на 20____/20____ н.р. _____ «__»_____20__ р. протокол №

Підпис

на 20____/20____ н.р. _____ «__»_____20__ р. протокол №

Підпис

на 20____/20____ н.р. _____ «__»_____20__ р. протокол №

Підпис

1. Опис модуля навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань:
I «Охорона здоров’я»</td><td>Нормативна
За вибором</td></tr>
<tr><td>Модулів – 3</td><td rowspan="4">Спеціальність:
I2 «Медицина»</td><td rowspan="2">Рік підготовки – 2-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні науково-дослідні завдання (див. розд. 7)</td><td>Семестр – IV-й</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 120</td><td>Лекції – не передбачено</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Тижневих годин для денної форми навчання:
Аудиторних – 2,7
Самостійної роботи студента – 5,3</td><td rowspan="3">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
Магістр медицини</td><td>Практичні заняття – 40 годин</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота – 80 годин, з них індивідуальні завдання – 11 годин</td></tr>
<tr><td>Вид контролю – диференційований залік</td></tr>
</table>

Анотація. «Догляд за хворими (практика) в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях» (далі – «Догляд за хворими (практика)») є першою клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Дисципліна «Догляд за хворими (практика)» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 модулі:

Модуль 1. Догляд за хворими в терапевтичному відділенні

Модуль 2. Догляд за хворими в хірургічному відділенні

Модуль 3. Догляд за хворими у дитячому відділенні

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є оволодіння студентом основними медичними маніпуляціями та прийомами професійної діяльності з догляду за хворими в терапевтичних, хірургічних та

дитячих відділеннях на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини (дитини) із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є:

- Засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення належного догляду за ним на всіх етапах лікування
- Набуття основних практичних навичок з догляду за хворими в умовах терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим

Вивчення дисципліни «Догляд за хворими (практика)»

сприяє формуванню основних компетентностей, визначених в освітньо-професійній програмі підготовки за спеціальністю «Медицина», а саме:

інтегральної компетентності: здатність розв’язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахових компетентностей (ФК):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

2.2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Догляд за хворими» (практика) студент має:

І. Оволодіти сучасними ***знаннями*** щодо:

- змісту догляду за хворими та його ролі в структурі загальноклінічних заходів терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару
- основних функціональних обов'язків молодшої медичної сестри в терапевтичних, хірургічних, педіатричних відділеннях
- основних етичних та деонтологічних положень при роботі із хворими дорослого віку та хворими дітьми
- принципів фахової субординації в системі лікар – медична сестра – молодший медичний персонал
- структури та функції основних підрозділів терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, особливостей організації роботи із хворими дітьми
- вимог та правил забезпечення лікувально–охоронного і санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів стаціонару
- правил заповнення медичної документації стаціонару
- правил та послідовності проведення розпитування і огляду хворого дорослого віку та хворої дитини
- фізіологічних основ формування основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)
- ознак клінічної смерті та основних принципів проведення базової підтримки життєдіяльності організму
- правил і способів вимірювання температури тіла та механізмів розвитку гарячки

- загальних правил зберігання ліків в стаціонарі
- способів застосування основних медикаментозних засобів та найпростіших фізіотерапевтичних процедур у хворих дорослого та дитячого віку
- методів сучасної асептики та антисептики
- організації роботи в операційній, в чистій та гнійній перев'язочних, особливостей догляду за хворими в перев'язочних
- особливостей догляду за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці, на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках з переломами
- правил підготовки до використання інструментарію та витратних матеріалів хірургічним хворим
- основних методів очищення кишківника та правил їх проведення пацієнтам дорослого віку та дітям
- організації харчування дітей першого року життя
- правил проведення первинного туалету новонародженого

II. ***Вміти*** застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у відділеннях терапевтичного, хірургічного, педіатричного профілю.
2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
    - демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів терапевтичного стаціонару

- проводити розпитування та огляд хворого
- демонструвати методику проведення антропометричних досліджень хворого і робити висновок щодо конституціонального типу обстежуваного
- демонструвати володіння навичками догляду за хворими із гарячкою
- демонструвати найпростіші медичні маніпуляції із забезпечення проведення хворим медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур
- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими
- демонструвати навички надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної та дихальної систем

3. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму:
   - визначати основні показники діяльності серцево–судинної системи (вимірювати артеріальний тиск, визначати основні властивості пульсу)
   - визначати основні параметри дихання
   - вимірювати температуру тіла пацієнта, класифікувати отримані дані та будувати температурну криву із визначенням її типу
4. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хірургічними хворими, виконувати необхідні медичні маніпуляції :
   - демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів хірургічного стаціонару
   - визначати основні правила організації роботи в чистій та гнійній перев'язочних, пояснювати особливості догляду за хворими в перев'язочних

- визначати основні правила організації роботи в операційній демонструвати володіння методами сучасної антисептики і асептики
- демонструвати методи підготовки до використання перев'язочного матеріалу, операційної білизни, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу
- демонструвати методи обробки рук хірурга та операційного поля
- демонструвати накладання бинтових та гіпсових пов'язок
- організовувати підготовку хворого до планового та термінового хірургічного втручання
- організувати догляд за хворим у післяопераційному періоді

5. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за здоровими і хворими дітьми, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
   - демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного, санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі
   - демонструвати навички дотримання особистої гігієни медперсоналу
   - демонструвати вміння обробки горщиків, іграшок, сповивальних столів, дезінфекції пляшечок, сосок, мензурок, термометрів, предметів догляду за дітьми в стаціонарі
   - демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни дітей І року життя
   - вимірювати температуру у дітей різного віку
   - демонструвати вміння догляду за дітьми з лихоманкою
   - забезпечувати дотримання особистої гігієни хворими дітьми різного віку

- демонструвати навички використання різних лікарських форм у дітей залежно від віку
- методично правильно організувати харчування здорових дітей першого року життя
- проводити годування дітей різного віку в умовах педіатричного стаціонару
- демонструвати методику використання клізм дітям різного віку
- вміти провести антропометричні вимірювання дітям різного віку та дати оцінку їх фізичного розвитку

6. Виявляти ознаки клінічної смерті, проводити найпростіші заходи з базової підтримки життєдіяльності організму (непрямий масаж серця, штучна вентиляція легень).
7. Демонструвати вміння ведення медичної документації, облікової та звітної навчальної документації.

Інтегративні кінцеві **програмні результати навчання** (ПРН)**,** досягненню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров’я

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров’я і є основою для проведення

досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 12. Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 13. Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров’я, його підрозділу, в конкурентному середовищі

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних

документів, в умовах закладу охорони здоров’я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв’язання складних задач охорони здоров’я

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров`я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров’я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

2.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах. Результати навчання оцінюються при проведенні поточного та підсумкового контролю. При проведенні поточного контролю оцінювання здійснюється за традиційною шкалою («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), після чого оцінка може конвертуватись у бали на кожному занятті або після виведення середньої арифметичної оцінки за всі заняття.

Узагальнені критерії оцінювання програмних результатів навчання:

Оцінка за 4-бальною системою	**Критерії оцінювання**
5 («відмінно»)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми під час опитування, виконання практичних завдань та усіх видів контролю.

4 («добре»)	Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 75% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю.
3 («задовільно»)	Студент відтворює переважну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 60% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю
2 («незадовільно»)	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання, відчуває складнощі у відтворенні переважної частини елементів навчального матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і з усіх видів контролю, не здатен самостійно (без допомоги викладача) відтворити алгоритм виконання практичних навичок

Критерії оцінювання окремих видів роботи студента на практичних заняттях

«Відмінно»	**«Добре»**	**«Задовільно»**	**«Незадовільно»**
Критерії оцінювання вирішення питань тест-контролю			

(при аудиторній та дистанційній формі проведення)			
Вірна відповідь дана на 90-100% питань тест-контролю (при аудиторній формі проведення контролю) або на 96–100 % питань (при дистанційній формі в асинхронному режимі проведення)	Вірна відповідь дана на 76-89% питань тест-контролю (або на 85–95 %, відповідно)	Вірна відповідь дана на 60-75% питань тест-контролю (або на 70–84 %, відповідно)	Вірна відповідь дана менше, ніж на 60% питань тест-контролю (при аудиторній) або на 70% (при дистанційній формі контролю)
Критерії оцінювання усної відповіді			
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповідях тісно пов’язана теорія з практикою. Вільно справляється з різними видами завдань, вірно обґрунтовує прийняття рішень	Студент в цілому засвоїв матеріал, грамотно відповідає на поставлені питання, використовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань, не припускається суттєвих помилок, але допускає неточності та неістотні помилки у відповідях	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формулює основні поняття, затрудняється самостійно і систематично викладати відповіді, примушуючи	Студент не знає частини програмного матеріалу, допускає помилки, невпевнений у відповіді

		викладача пропонувати йому навідні запитання	
Критерії оцінювання практичних навичок студента			
Студент глибоко і досконало оволодів методами догляду за хворим, відмінно володіє прийомами визначення загального стану хворого та основних показників його життєдіяльності (пульсу, артеріального тиску, дихання, температури тіла), вільно і у правильній послідовності інтерпретує отримані дані та вносить їх у відповідні форми реєстрації, методично правильно виконує практичні навички, чітко вибирає необхідний спосіб надання первинної	Студент в цілому оволодів методами догляду за хворим, володіє прийомами визначення загального стану хворого та основних показників його життєдіяльності (пульсу, АТ, дихання, температури тіла), у правильній послідовності інтерпретує отримані дані та вносить їх у відповідні форми реєстрації, правильно виконує практичні навички, припускаючись несуттєвих помилок	Студент в цілому оволодів основними методами догляду за хворим, здатен визначити основні пара-метри життєдіяльності, але допускає суттєві порушен-ня у послідовності їх визначення, припускається неточностей в інтерпре-тації отриманих даних; вибрати адекватний спосіб первинної допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації та виконати	Студент не засвоїв практичних навичок з догляду за хворим або припускається грубих помилок при їх описанні і виконанні, не може відтворити алгоритми визначення основних параметрів життєдіяльності хворого, самостійно не здатний описати методику проведення елементарних заходів із

допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації, описує проведення заходів з най простіших методів підтримання життєдіяльності хворого.	у вище перерахованих процесах	практичні навички може лише із корекцією викладача	базової підтримки серцево-легеневої діяльності
Критерії оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі			
Точно сформульовані та повністю обґрунтовані відповіді на поставлені питання ситуаційної задачі	Точно сформульовані та частково обґрунтовані відповіді на поставлені питання ситуаційної задачі, допущені неточності, які суттєво не впливають на загальний висновок	Студент дає односкладні відповіді на поставлені питання, які часто неточні, неповні або лише частково правильні. Виникають труднощі при обґрунту-ванні та поясненні відповідей на питання, які студент здатний виправити за допомогою викладача	Не дано відповіді на питання ситуаційної задачі або відповідь неправильна

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, яка ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання та обліковується у кредитах – одиницях виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

3. Програма навчальної дисципліни «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ (практика)

в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях»

МОДУЛЬ 1. Догляд за хворими в терапевтичному відділенні

Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару

Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях лікарні. Принципи фахової субординації в системі лікар–медична сестра–молодший медичний персонал. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні.

Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Функції приймального відділення лікарні: прийом та реєстрація хворих, заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворого. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні.

Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Приготування та

застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень терапевтичного відділення.

Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта

Роль розпитування хворого у діагностичному процесі. Анамнез, його основні частини (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Правила проведення розпитування хворого та узагальнення отриманих даних. Деонтологічні особливості проведення розпитування хворого. Ознайомлення з медичною документацією, яка заповнюється на основі розпитування хворого.

Послідовність проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого. Стан свідомості та її можливі порушення (гільмівні, іритативні). Оцінка положення хворого у ліжку, його постави та ходи. Правила огляду шкіри та слизових оболонок. Антропометричні дослідження і визначення конституціонального типу хворого; правила розрахунку індексу маси тіла. Правила занесення до медичної документації даних, знайдених при огляді хворого.

Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими з гарячкою.

Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезинфекція. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Сучасні термометри - електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла

і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.

Пульс, основні його властивості. Методика дослідження пульсу на променевих артеріях. Судини, доступні для пальпації. Основні правила зупинки кровотечі з артеріальних та венозних судин, накладання кровоспинного джута.

Артеріальний тиск та правила його вимірювання на плечовій артерії. Нормальні показники артеріального тиску. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску.

Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.

Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів

Класифікація медикаментозних засобів за шляхом уведення в організм хворого. Форми лікарських засобів. Роль і обов'язки медичного персоналу при забезпеченні хворих медикаментозними засобами. Правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому. Принципи зберігання медикаментозних засобів.

Механізм дії на організм найпростіших фізіотерапевтичних процедур: компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні правила їх застосування, покази та протипоказання до використання. Правила обробки грілок, пухиря для льоду після використання. Найпростіші гідротерапевтичні процедури. Правила обробки ванн та іструментарію, який використовувався при процедурах. Особливості прибирання приміщень, в яких проводяться фізіотерапевтичні процедури. Догляд за хворими під час прийому фізіотерапевтичних процедур і надання їм необхідної долікарської допомоги у випадках розвитку ускладнень.

Тема 5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими

Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Способи очищення кишківника. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка застосування очисної клізми, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми.

Поняття про клінічну і біологічну смерть. Основні критерії біологічної смерті. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших заходів з підтримання життя: штучне дихання методом «із рота в рот» і «із рота у ніс», непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом.

Контроль знань та практичної підготовки студентів з догляду за терапевтичними хворими.

МОДУЛЬ 2. Догляд за хворими в хірургічному відділенні

Тема 1. Введення в хірургію. Організація та гігієна роботи у хірургічному стаціонарі.

Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології. Структура хірургічної клініки. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. Обов'язки постової та старшої медсестри.

Пост медсестри. Медична документація. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції (техніка проведення).

Тема 2. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.

Догляд за хворими в чистій перев’язочній. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев’язочної. Організація роботи. Види перев’язочного матеріалу, його властивості. Типові бинтові пов’язки. Правила бинтування. Особливості догляду за хворими, що перенесли оперативні втручання на голові і шиї. Накладання бинтових пов’язок на голову, шию.

Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Особливості харчування. Типові бинтові пов’язки на живіт, промежину, кінцівки.

Тема 3. Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.

Визначення понять «Асептика» та « Антисептика». Класифікація методів асептики та антисептики, їх характеристика. Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев’язочної. Особливості перев’язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. Утилізація перев’язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.

Тема 4. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.

Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в бікси Шимельбуша. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання операційної білизни.

Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загально-хірургічних інструментів. Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.

Тема 5. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді

Поняття про хірургічну операцію. Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечнику за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні принципи до догляду за хворими у післяопераційному періоді. Профілактика можливих ускладнень. Харчування хворих.

Особливості догляду за хворими похилого віку

Контроль знань та практичної підготовки студентів з догляду за хірургічними хворими.

МОДУЛЬ 3. Догляд за хворими у дитячому відділенні

Змістовий модуль 1. Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні. Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль в дитячій лікарні.

Тема 1. Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні.

Основні принципи медичної деонтології при роботі із хворими дітьми та їх батьками. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця педіатричного профілю.

Зміст догляду за хворими дітьми та його роль в структурі лікувальних заходів. Роль догляду за хворими дітьми в лікувально-діагностичному процесі.

Структура та функції дитячої лікарні. Основні функціональні обов'язки молодшого медичного персоналу в дитячих лікарнях. Принципи фахової субординації в системі педіатр - медична сестра - молодший медперсонал. Заповнення медичної документації, що ведеться в дитячій лікарні. Прийом та реєстрація хворих.

Тема 2. Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль в дитячій лікарні.

Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до педіатричних відділень. Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворої дитини. Правила заповнення медичної документації (журнал прийому хворих, медична картка стаціонарного хворого, статистична карта). Структура педіатричної лікарні. Основні відділення та допоміжні підрозділи. Огляд дитини на педікульоз та коросту. Обробка дитини при виявленні педікульозу та корости. Поняття про лікувально-охоронний, санітарно-гігієнічний режими, особливості їх застосування у дитячій лікарні. Поняття про особисту гігієну медперсоналу.

Змістовий модуль 2. Основні заходи догляду за дітьми в дитячій лікарні.

Тема 3. Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в дитячій лікарні. Первинний туалет новонародженого. Дезінфекція та стерилізація.

Особиста гігієна дітей, залежно від статі та віку. Сповивання дитини грудного віку догляд за шкірою, очима, носом, вухами дітей 1 року життя. Обробка пупкової ранки. Первинний туалет новонародженого Обробка ротової порожнини дитини при пліснявці. Гігієнічні та лікувальні ванни. Переміна натільної та постільної білизни. Особливості її проведення у тяжко хворих дітей. Проведення дезінфекції мензурок, термометрів, пляшечок, сосок, обробка горщиків, іграшок, сповивальних столів.

Змістовий модуль 3. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей. Організація харчування дітей в умовах лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку.

Тема 4. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей.

Догляд за дітьми з лихоманкою, особливості вимірювання температури у дітей різного віку. Правила зберігання та використання ліків в дитячому стаціонарі. Облік сильнодіючих та наркотичних речовин та правила їх зберігання. Техніка застосуванні дитині таблеток, порошків, мікстур, сиропів, розчинів для внутрішнього застосування. Техніка застосування свічок для ректального введення. Особливості застосування очних та вушних крапель у дітей. Особливості проведення інгаляцій дітям раннього віку. Основні види клізм методика та правила їх постановки дітям різного віку

Тема 5. Організація харчування дітей в умовах лікарні. Організація харчування дітей в умовах лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку.

Різновиди приладів для вимірювання довжини тіла дітей різного віку. Методика вимірювання обводів голови та грудної клітки. Порядок дій при користуванні різними видами приладів для вимірювання маси тіла.

Правила годування грудьми дітей першого року життя. Техніка проведення годування дитини першого року життя з пляшечки та за

допомогою ложки. Техніка приготування молочних сумішей. Організація харчування в умовах педіатричного стаціонару.

Контроль знань та практичної підготовки студентів з догляду за хворими дітьми.

4. Структура навчальної дисципліни «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ (практика) в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях»

Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)			
	Усього	Практичні заняття	СРС	
			Індивід.	Самост.
МОДУЛЬ 1. «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»				
Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	8,0	3,0	–	5,0
Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану	10,0	3,0	2,0	5,0

пацієнта				
Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими із гарячкою	10,0	3,0	2,0	5,0
Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів.	8,0	3,0	–	5,0
Тема 5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими. Контроль знань та практичної підготовки студентів	9,0	3,0	–	6,0
Усього годин з			4,0	26,0
МОДУЛЯ 1	45,0	15,0	30,0	
МОДУЛЬ 2. «Догляд за хворими в хірургічному відділенні»				
Тема 1. Введення в хірургію. Організація та гігієни роботи у хірургічному стаціонарі	6,0	2,0	1,0	3,0

Тема 2. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки	6,0	2,0	1,0	3,0
Тема 3. Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією	6,0	2,0	1,0	3,0
Тема 4. Стерилізація перев’язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля	6,0	2,0	1,0	3,0
Тема 5. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді Контроль знань та практичної підготовки	6,0	2,0	1,0	3,0

студентів				
Усього годин з МОДУЛЯ 2			5,0	1,0
	30,0	10,0	20,0	
МОДУЛЬ 3. «Догляд за хворими у дитячому відділенні»				
Змістовий модуль 1. Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні. Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль в дитячій лікарні				
Тема 1. Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні	9,0	3,0	1,0	5,0
Тема 2. Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль в дитячій лікарні.	9,0	3,0	–	6,0
Разом за змістовим модулем 1	18,0	6,0	1,0	11,0
Змістовий модуль 2. Основні заходи догляду за дітьми в дитячій лікарні				

Тема 3. Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в дитячій лікарні. Первинний туалет новонародженого. Дезінфекція та стерилізація. Контроль знань та практичної підготовки студентів	9,0	3,0	–	6,0
Разом за змістовим модулем 2	9,0	3,0		6,0
Змістовий модуль 3. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей. Організація харчування дітей в умовах лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку				
Тема 4. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей.	9,0	3,0	–	6,0
Тема 5. Організація харчування дітей в умовах лікарні. Організація харчування дітей в умовах	9,0	3,0	1,0	5,0

лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку.				
Разом за змістовим модулем 3	18,0	6,0	1,0	11,0
Усього годин з МОДУЛЯ 3			2,0	28,0
	45,0	15,0	30,0	
УСЬОГО ГОДИН			**11**	**69**
	120	**40**	**80**	

5. Теми лекцій

Лекцій з дисципліни програмою не передбачено

6. Теми семінарських занять

Семінарських занять з дисципліни програмою не передбачено

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Догляд за хворими у терапевтичному відділенні		
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	3
2.	Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	3

	Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності організму: гемодинаміки, дихання, температури тіла. Догляд за хворими з гарячкою	3
4.	Застосування основних видів лікарських засобів	3
5.	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими Контроль знань та практичної підготовки студентів	3
Усього з модуля 1		***15***
МОДУЛЬ 2. Догляд за хворими в хірургічному відділенні		
1.	Введення в хірургію. Організація та гігієна роботи у хірургічному стаціонарі.	2
2.	Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.	2
3.	Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.	2
4.	Стерилізація перев’язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.	2
5.	Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді. Контроль знань та практичної підготовки студентів	2

Усього з модуля 2		***10***
МОДУЛЬ 3. Догляд за хворими у педіатричному відділенні		
1.	Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні.	3
2.	Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль в дитячій лікарні.	3
3.	Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в дитячій лікарні. Первинний туалет новонародженого. Дезінфекція та стерилізація.	3
4.	Облік та правила зберігання лікарських засобів. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей.	3
5.	Організація харчування дітей в умовах лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку. Контроль знань та практичної підготовки студентів	3
Усього з модуля 3		***15***
УСЬОГО З ДИСЦИПЛІНИ		**40**

8. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

– Передаудиторна підготовка до практичних занять
– Опанування практичними навичками з догляду за хворими
– Робота у відділеннях стаціонару в обсязі обов'язків молодшої медичної сестри
– Виконання індивідуальної роботи

	№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин
		МОДУЛЬ 1. «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»	
1.		Передаудиторна підготовка до практичних занять	10
2.		Робота по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок (у терапевтичному відділенні стаціонару, маніпуляційних класах)	12
3.		Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	2
4.		Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	4
5.		Підготовка до диференційованого заліку	2
		Усього з модуля 1	***30***
		МОДУЛЬ 2. «Догляд за хворими в хірургічному відділенні»	
6.		Передаудиторна підготовка до практичних занять	5
7.		Робота по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок (в хірургічному відділенні, операційних, маніпуляційних класах)	8
8.		Заповнення основної звітної документації – Щоденника	1

	виробничої практики та Підсумкового звіту	
9.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	5
10.	Підготовка до диференційованого заліку	1
	Усього з модуля 2	***20***
	МОДУЛЬ 3. «Догляд за хворими у педіатричному відділенні»	
11.	Передаудиторна підготовка до практичних занять	10
12.	Робота по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок (у відділеннях педіатричного стаціонару, маніпуляційних класах)	14
13.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	2
14.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	2
15.	Підготовка до диференційованого заліку	2
	Усього з модуля 3	***30***
	РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	**80**

9. Індивідуальні завдання

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем або враховується при виставленні оцінки за заняття з відповідної теми.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань.

Модуль 1 (Догляд за хворими в терапевтичному відділенні):

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду, аналіз та узагальнення отриманих даних з представленням результатів на занятті.
2. Тижневе спостереження за хворим із гарячкою, реєстрація температури тіла та показників гемодинаміки у температурному листі, визначення характеру гарячки та представлення результатів на практичному занятті
3. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

   Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

   1) Історія вимірювання артеріального тиску та сучасні методи тонометрії
   2) Основні властивості пульсу та їх використання для оцінки стану хворого у традиційній та східній медицині
   3) Сучасні засоби профілактики пролежнів
   4) Сучасні методи термометрії та показання до їх використання у терапевтичній клініці
   5) Основні види лікарських засобів та особливості їх призначення пацієнтам терапевтичного профілю.

Модуль 2 (Догляд за хворими в хірургічному відділенні):

1. Робота в гнійній та чистій перев’язочній та операційній, підготовку інструментів до маніпуляцій та оперативних втручань, накладання пов’язок на різні анатомічні ділянки, накладання та зняття швів.
2. Виконання наукової студентської роботи. Створення таблиць за темами догляду за хворими в хірургічному відділенні.

3. Підготовка рефератів та мультимедійних презентацій за окремими темами загальної хірургії з використанням додаткової навчальної та наукової літератури на одну із запропонованих тем:
    1) Введення в хірургію. Організація та гігієна роботи у хірургічному стаціонарі. Організація роботи в чистій перев'язочній.
    2) Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки.
    3) Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках.
    4) Асептика та антисептика.
    5) Догляд за хворими з гнійною патологією.
    6) Стерилізація перев’язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній.
    7) Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.
    8) Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій.
    9) Догляд за хворими у післяопераційному періоді.

Модуль 3 (Догляд за хворими у педіатричному відділенні):

1. Підготовка та проведення бесід із хворими дітьми та їх батьками.
2. Проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку, аналіз та узагальнення отриманих даних із доповіддю на занятті.
3. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

    Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

    1) Основні історичні етапи розвитку медичної допомоги дітям в Україні і світі.
    2) Особливості догляду за новонароджених в умовах сучасного стаціонару

3) Правила проведення гігієнічних процедур дітям різного віку
4) Акселерація розвитку дітей: сучасні погляди на причини і механізми її виникнення
5) Особливості застосування основних видів лікарських засобів у дітей різного віку.

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)» використовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме:

– за джерелами знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, інструктаж); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при виченні дисципліни;

– за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Поєднуючи та узагальнюючи наведені вище методи навчання, при вивченні дисципліни застосовуються такі методи організації навчальних занять як:

- метод клінічних кейсів,
- проблемно-дослідницький метод,
- метод індивідуальних навчально-дослідних та практичних завдань,
- метод конкурентних груп,
- метод тренінгових технологій

Видами навчальної діяльності студента при вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є:

1) практичні заняття,
2) самостійна робота студента (в т.ч. індивідуальна робота),
3) консультації.

9. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання дисципліни

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією, стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок, структурованих практичних робіт.

Методи контролю

Теоретичних знань:

- тестування (усне, письмов, комп'ютерне),
- індивідуальне опитування (усне, письмове), співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни
- контроль заповнення стандартної медичної документації, передбаченої планом практичної підготовки

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми для визначення рівня сформованості

окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу. Застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок (стандартизованих за методикою виконання) із оцінюванням 100% студентів.

Контроль виконання самостійної роботи (у т.ч. індивідуальної), яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок по відповідній темі заняття здійснюється як під час поточного контролю, так і при підсумковому контролі.

Одним з видів діяльності студента та його контролю з боку викладача є ведення Щоденника виробничої практики (додаток 1), який заповнюється студентом на кожному занятті та підписується викладачем після завершення самостійної частини роботи студента у стаціонарі / маніпуляційному класі. По закінченні модуля студентом заповнюється Підсумковий звіт про виконану роботу (додаток 2). Наявність заповненого та завіреного підписом викладача Щоденника і Підсумкового звіту є обов'язковою для допуску студента до підсумкового контролю з дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому занятті у вигляді диференційованого заліку.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є диференційований залік. Оскільки дисципліна вивчається студентами на трьох різних кафедрах (терапевтичного, хірургічного та педіатричного профілю), кожна з яких викладає свій модуль дисципліни, диференційований залік складається після вивчення кожного модуля.

До диференційованого заліку допускаються студенти, які відвідали не менше 75% навчальних аудиторних занять із всією накопиченою сумою балів під час вивчення модуля**,** належним чином заповнили Щоденник (додаток 1) та Підсумковий звіт (додаток 2).

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу (критерії див. п.2). За рішенням кафедри, на якій проводиться модуль дисципліни, перерахунок у багатобально шкалу може здійснюватись як на кожному занятті, так і після завершення вивчення відповідного модуля.

При переведенні балів з 4-бальної до багатобальної системи (якщо за рішенням кафедри це здійснюється на кожному занятті) враховується, що вага кожної теми в балах є однаковою і визначається кількістю аудиторних тем в модулі (5 тем).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, які присвоюються студентам

№ з/п	**Назва теми**	**Кількість балів, що відповідають традиційній оцінці**			
		«5»	**«4»**	**«3»**	**«2»**
МОДУЛЬ 1. Догляд за хворими в терапевтичному відділенні					
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	35	30	25	0

2.	Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	35	30	25	0
3.	Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності організму: гемодинаміки, дихання, температури тіла. Догляд за хворими з гарячкою	35	30	25	0
4.	Застосування основних видів лікарських засобів	35	30	25	0
5.	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими Контроль знань та практичної підготовки студентів	35	30	25	0
	Індивідуальна робота	Максимальна оцінка – 25 балів			
	Всього балів за модуль 1	**Максимальна оцінка – 200** **Мінімальна оцінка – 111**			
	МОДУЛЬ 2. Догляд за хворими в хірургічному відділенні				
1.	Введення в хірургію. Організація та гігієна роботи у хірургічному стаціонарі.	35	30	25	0
2.	Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт,	35	30	25	0

	промежину, кінцівки.				
3.	Асептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.	35	30	25	0
4.	Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.	35	30	25	0
5.	Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді. Контроль знань та практичної підготовки студентів	35	30	25	0
	Індивідуальна робота	Максимальна оцінка – 25 балів			
	Всього балів за модуль 2	**Максимальна оцінка – 200** **Мінімальна оцінка – 111**			
МОДУЛЬ 3. Догляд за хворими у педіатричному відділенні					
1.	Місце дитячої лікарні у структурі надання медичної допомоги дітям. Функціональні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу та фахова субординація в дитячій лікарні.	35	30	25	0
2.	Організація роботи відділень дитячої лікарні. Приймальне відділення. Інфекційний контроль	35	30	25	0

	в дитячій лікарні.				
3.	Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в дитячій лікарні. Первинний туалет новонародженого. Дезінфекція та стерилізація.	35	30	25	0
4.	Облік та правила зберігання лікарських засобів. Догляд за хворими з лихоманкою, термометрія. Застосування клізм у дітей.	35	30	25	0
5.	Організація харчування дітей в умовах лікарні. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку. Контроль знань та практичної підготовки студентів	35	30	25	0
	Індивідуальна робота	Максимальна оцінка – 25 балів			
	Всього балів за модуль 3	**Максимальна оцінка – 200 Мінімальна оцінка – 111**			

Бали за *індивідуальну роботу* нараховуються студентові лише за умов її успішного виконання із презентацією основних результатів роботи на практичному занятті (у вигляді звіту/демонстрації клінічних випадків з цілодобових чергувань у клініці, підготовкою повідомлень за матеріалами виконаної реферативної роботи тощо). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу студента дорівнює 25 балам. Ці бали додаються до

суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність під час модуля.

Загальна оцінка за кожен модуль дисципліни «Догляд за хворими (практика)» вираховується шляхом додавання:

1) суми оцінок за практичні заняття (максимум 175 балів)
2) оцінки за індивідуальну роботу (максимум 25 балів).

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді диференційованого заліку наприкінці вивчення кожного з трьох модулів дисципліни. Диференційований залік виставляється студентові по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому занятті за умови отримання за модуль не менше 111 балів, відвідування не менше 75 % аудиторних навчальних годин та наявності належно оформлених Щоденника практики та Підсумкового звіту. Максимальна оцінка диференційованого заліку становить 200 балів.

За рішенням кафедр, на яких проводиться вивчення дисципліни «Догляд за хворими (практика)», переведення оцінки у багатобальну систему може здійснюватись після завершення вивчення модуля, виходячи із середньої арифметичної оцінок за практичні заняття і всі види діяльності студента, виставлених за традиційною 4-бальною шкалою. У цьому випадку використовується наступна шкала перерахунку,

Шкала конвертації «середнього значення традиційної оцінки» в кількість накопичених балів:

4-	**200-**	**4-**	**200-**	**4-**	**200-**	**4-**	**200-бальна**

бальна шкала	**бальна шкала**	**бальна шкала**	**бальна шкала**	**бальна шкала**	**бальна шкала**	**бальна шкала**	**шкала**
5	200	4,45	178	3,92	157	3,37	135
4,97	199	4,42	177	3,89	156	3,35	134
4,95	198	4,4	176	3,87	155	3,32	133
4,92	197	4,37	175	3,84	154	3,3	132
4,9	196	4,35	174	3,82	153	3,27	131
4,87	195	4,32	173	3,79	152	3,25	130
4,85	194	4,3	172	3,77	151	3,22	129
4,82	193	4,27	171	3,74	150	3,2	128
4,8	192	4,24	170	3,72	149	3,17	127
4,77	191	4,22	169	3,7	148	3,15	126
4,75	190	4,19	168	3,67	147	3,12	125
4,72	189	4,17	167	3,65	146	3,1	124
4,7	188	4,14	166	3,62	145	3,07	123
4,67	187	4,12	165	3,57	143	3,02	121
4,65	186	4,09	164	3,55	142	3	120
4,62	185	4,07	163	3,52	141	Менше 3	Недостатньо
4,6	184	4,04	162	3,5	140		

4,57	183	4,02	161	3,47	139		
4,52	181	3,99	160	3,45	138		
4,5	180	3,97	159	3,42	137		
4,47	179	3,94	158	3,4	136		

Враховуючи, що дисципліна «Догляд за хворими (практика)» складається з трьох модулів, які вивчаються на трьох різних кафедрах, оцінка з дисципліни виставляється за 200-бальною шкалою за умови зарахування всіх трьох модулів дисципліни «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні», «Догляд за хворими в хірургічному відділенні» і «Догляд за хворими у дитячому відділенні» та визначається як середнє арифметичне оцінок за три модулі. **Зарахування кредитів за кожен модуль дисципліни здійснюється за умови накопичення студентом 111 балів** (що відповідає мінімальному значенню оцінки Е за Шкалою ECTS).

Заохочувальні бали за рішенням кафедр можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації, зайняли призові місця на олімпіадіах, фахових конкурсах, конкурсах студентських наукових робіт з дисципліни (або суміжних дисциплін).

Оцінювання знань проводять з урахуванням відповідних шкал:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за Шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170 – 200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю неточностей)
155 – 169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками)
140 – 154		C	Добре (в цілому правильне виконання з незначною кількістю суттєвих помилок)
125 – 139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111 – 124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60 – 110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 59		F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

При отриманні незадовільної оцінки з будь-якого модуля дисицпліни в межах 60–110 балів (FX) студент має право повторно скласти незарахований модуль: один раз кафедральній комісії за участю завідувача кафедри, останній раз – комісії за участю завідувача кафедри та представника деканату.

При отриманні незадовільної оцінки із модуля в межах 1–59 балів (F) студент зобов’язаний повторно його вивчити. Рішення приймається

керівництвом НМУ відповідно до нормативних документів, затверджених у встановленому порядку.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення мають всі види навчальної діяльності: практичні заняття, самостійна робота студентів.

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Методичні розробки практичних занять.
2. Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.
3. Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем.
4. Відеофільми та навчальні кінофільми з тематики занять, відеоатлас практичних навичок.
5. Інструкції по роботі з фантомами та муляжами з відпрацювання практичних навичок.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів:

1. Методичні вказівки для передаудиторної підготовки до практичних занять.
2. Методичні інструкції з виконання практичних навичок.
3. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Методичне забезпечення проведення диференційованого заліку:

1. Перелік теоретичних питань, які має засвоїти студент при вивченні відповідних модулів дисципліни.
2. Перелік практичних навичок, якими має оволодіти студент при вивченні дисципліни.

3. Тестові завдання формату А.
4. Структуровані завдання для письмових робіт.
5. Перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
6. Ситуаційні завдання з моделювання дій молодшого медичного персоналу в конкрентних клінічних ситуаціях.

Перелік теоретичних питань,

які має засвоїти студент при вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)»

Модуль 1 «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»:

1. Типи медичних закладів та види медичної допомоги, що надаються у кожному з них.
2. Структура терапевтичного стаціонару, основні його підрозділи.
3. Основні режими в організації роботи терапевтичного стаціонару та правила їх забезпечення.
4. Види приймальних відділень, основні функції приймального відділення.
5. Розпитування хворого, основні структурні частини та правила проведення.
6. Загальний огляд хворого: послідовність та етапи проведення.
7. Проведення антропометричних досліджень. Правила розрахунку та оцінки індексу маси тіла.
8. Температура тіла, її підтримання в організмі людини та правила вимірювання.
9. Поняття про гарячку, класифікація гарячки за ступенем підвищення температури тіла, типом температурної кривої, фазою розвитку.
10. Догляд за хворим із гарячкою.

11. Пульс, правила його визначення, судини, доступні для пальпації та зупинки кровотечі.
12. Основні властивості пульсу: послідовність та характеристики.
13. Артеріальний тиск, його різновиди та гемодинамічні параметри, що впливають на формування показників. Класифікація артеріального тиску.
14. Правила вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках.
15. Основні показники дихання, правила їх визначення та оцінки.
16. Температурний лист, правила його заповнення.
17. Основні форми лікарських засобів, шляхи введення в організм людини. Правила зберігання медикаментозних препаратів.
18. Показання та протипоказання до використання тепла та холоду, правила користування грілкою та міхуром із льодом.
19. Види компресів, показання та протипоказання до їх застосування.
20. Загальні правила догляду за важкохворими, забезпечення зручного положення та особистої гігієни.
21. Пролежні, механізм їх утворення, профілактика, догляд за хворими із пролежнями.
22. Способи очищення кишківника, види клізм, показання до їх застосування.
23. Визначення та критерії клінічної смерті.
24. Правила проведення базових заходів із підтримання життя (непрямий масаж серця, штучне дихання).
25. Критерії біологічної смерті, правила поводження з тілом померлої людини.

Модуль 2 «Догляд за хворими в хірургічному відділенні»:

1. Основні принципи медичної етики і деонтології в хірургічній клініці.
2. Структура хірургічної клініки.

3. Організація роботи приймального відділення хірургічного стаціонару.
4. Особливості санітарної обробки хворих з хірургічною патологією в приймальному відділенні.
5. Особливості проведення антропометрії та термометрії хворого з гострою хірургічною патологією.
6. Вимоги до особистої гігієни та одягу медперсоналу в хірургічному стаціонарі, вимоги до білизни та одягу хворих хірургічного профілю.
7. Транспортування хворого з гострою хірургічною патологією до відділення та операційної.
8. Основні принципи дотримання санітарно-гігієнічного режиму хірургічного відділення. Правила прибирання основних підрозділів хірургічного стаціонару
9. Особливості дотримання лікувально-охоронного режиму хірургічного відділення.
10. Поняття про хірургічну інфекцію. Джерела хірургічної інфекції. Шляхи розповсюдження хірургічної інфекції.
11. Поняття про асептику та антисептику.
12. Організація роботи в чистій перев'язочній.
13. Організація роботи гнійної перев’язочної і особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Утилізація перев’язувального матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.
14. Організація догляду за хворими з анаеробною інфекцією.
15. Види антисептика. Основні антисептичні засоби.
16. Класифікація хімічних та біологічних засобів антисептики, механізм дії та методи застосування.
17. Будова операційного блоку.
18. Підтримання санітарно-гігієнічного режиму в операційній. Організація різних видів прибирання в операційній.

19. Основні засоби і методи обробки рук хірурга та операційного поля.
20. Визначення і класифікація методів стерилізації ріжучих, оптичних та загальнохірургічних інструментів (загальні принципи).
21. Основні методи стерилізації шовного матеріалу.
22. Будова, принцип і режим роботи автоклаву, правила безпеки при роботі з автоклавом.
23. Поняття про хірургічну маніпуляцію та хірургічну операцію.
24. Основні види оперативних втручань, поняття про етапи їх виконання.
25. Поняття про основні види хірургічних швів.
26. Основні задачі передопераційного періоду. Поняття про передопераційну підготовку хворого.
27. Підготовка до ургентного та планового втручання.
28. Різновиди клізм та особливості їх застосування у хірургічних хворих.
29. Психологічна підготовка хворого до операції та роль в ній молодшого медичного персоналу.
30. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді і профілактика можливих ускладнень.

Модуль 3 «Догляд за хворими у педіатричному відділенні»:

1. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця педіатричного профілю.
2. Структура дитячої лікарні. Основні відділення та допоміжні підрозділи педіатричного стаціонару.
3. Роль догляду в лікуванні хворої дитини, основні правила спілкування з хворою дитиною.
4. Основні обов`язки молодшої медичної сестри, обов`язки медичної сестри педіатричного стаціонару.

5. Основні елементи протиепідемічного режиму, особиста гігієна персоналу дитячого закладу.
6. Основні санітарно-епідеміологічні накази, які регламентують роботу лікувально-профілактичних закладів.
7. Особливості проведення поточної та заключної дезінфекції у дитячих закладах; дезінфікуючі розчини, які найчастіше використовують у відділеннях педіатричного профілю.
8. Обробка волосистої частини голови дитини при педикульозі, фактори що сприяють розповсюдженню педикульозу.
9. Особливості догляду за шкірою, ротовою порожниною, вухами, очима, носовими ходами дітей різного віку.
10. Основні методи профілактики та лікування плісняви.
11. Призначення та техніка виконання лікувальних та гігієнічних ванн у дітей різного віку.
12. Особливості догляду за новонародженими.
13. Використання очних та вушних крапель у дітей.
14. Основні показання та особливості застосування ентеральних способів введення ліків у дітей різного віку.
15. Призначення та техніка виконання парентеральних способів введення ліків в організм дитини.
16. Вимірювання температури тіла у дітей, особливості догляду за хворими дітьми з лихоманкою.
17. Основні види клізм, їх призначення та техніку виконання у дітей.
18. Поняття про антропометрію та її значення в оцінці фізичного розвитку дитини.
19. Техніка вимірювання та значення основних антропометричних показників (маси тіла, зросту, обводу грудної клітки та голови у дітей різного віку).
20. Закономірності фізичного розвитку дитини.

21. Види вигодовування немовлят.
22. Переваги природного вигодовування.
23. Що таке докорм та прикорм і чим вони здійснюються?
24. Техніка приготування молочної суміші, правила годування дитини із пляшечки та ложечки.
25. Організація харчування дітей у лікарні.

Перелік практичних навичок,

якими має оволодіти студент при вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)»:

Модуль 1 «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»:

1. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тубочок та підвиконь у палаті.
2. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної.
3. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя для багаторазового використання (термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).
4. Провести розпитування хворого, виділити основні скарги та заповнити титульну сторінку історії хвороби.
5. Провести вимірювання температури хворого та оформити температурний лист.
6. Провести огляд хворого на наявність корости та педикульозу.
7. Провести вимірювання зросту пацієнта стоячи, сидячи, визначити масу тіла та розрахувати індекс маси тіла.
8. Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах (каталці) та перекладання його на ліжко.

9. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
10. Дослідити пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.
11. Виміряти артеріальний тиск хворого (або волонтера), зробити висновок про його відповідність нормі.
12. Провести дослідження дихання у показового хворого (або волонтера), зробити висновок про основні його властивості.
13. На бланку температурного листа відмітити показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
14. Провести переміну натільної та постільної білизни хворому (або на фантомі), що знаходиться на ліжковому режимі.
15. Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.
16. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.
17. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
18. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.
19. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
20. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (непрямий масаж серця, штучна вентиляція легень) на фантомі.

Модуль 2 «Догляд за хворими в хірургічному відділенні»:

1. Продемонструвати методику утилізації перев’язувального матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями в гнійній перев’язочній.
2. Продемонструвати методику одягання операційної білизни.
3. Продемонструвати методику виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічним хворим та правила їх утилізації після використання.
4. Підготувати операційну білизну та перев’язувальний матеріал до стерилізації.
5. Підготувати хірургічний інструментарій до стерилізації.
6. Провести проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів.
7. Продемонструвати методи стерилізації шовного матеріалу.
8. Продемонструвати методику накладання типових бинтових пов'язок на кінцівки, голову, шию.
9. На фантомі продемонструвати підготовку до операції шкіри хворого та санацію.

Модуль 3 «Догляд за хворими у педіатричному відділенні»:

1. Провести розпитування хворої дитини та заповнити титульну сторінку історії хвороби.
2. Провести огляд хворої дитини на педікульоз і коросту та її санітарну обробку.
3. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику підмивання дитини залежно від статі та проведення гігієнічної ванни.
4. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику туалету очей, вух, порожнини рота дитині першого року життя.
5. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику сповивання новонародженої дитини.

6. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику туалету обробки пупкової ранки.
7. Провести переміну натільної та постільної білизни дитині, що знаходиться на ліжковому режимі
8. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми дитини різного віку, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
9. Продемонструвати можливі методики вимірювання температури у дитини та вміння записати результати у температурний листок.
10. Провести обробку предметів догляду за дитиною після використання.
11. Провести вимірювання зросту дитини різного віку.
12. Провести вимірювання маси тіла дитини в залежності від віку.
13. Провести вимірювання обводу голови, грудної клітки, плеса, стегна, гомілки дитини.
14. Продемонструвати правила приготування молочної суміші.
15. Продемонструвати техніку годування дитини грудного віку із пляшечки та ложечки.

11. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Догляд за хворими з гнійною патологією: метод. вказ. до практ. занять та самост. роботи студентів 3-го курсу з дисципліни «Догляд за хворими» / упоряд. В. О. Сипливий, А. Г. Гузь, В. В. Доценко та ін. – Харків : ХНМУ, 2020. – 40 с.
2. Марушко Ю.В., Московенко О.Д., Хомич О.В. Догляд за хворою дитиною в умовах педіатричного стаціонару (виробнича практика з педіатрії). – Хмельницький: Приватна друкарня ФОП Сторожук О.В., 2021. – 111 с.

Допоміжна

1. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М.Бандура, І.В. Вібла та ін. - 5-е видання. – ВСВ «Медицина», 2019. – 496 с.
2. **Пропедевтика внутрішньої медицини:** підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. – 6-е вид., випр. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 552 с. + 12 с. кольор. вкв
3. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 т. Т. 1 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; пер. 8-го англ. видання. Наук. ред. перекладу В.С. Березенко, Т.В. Починок. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 378 с.
4. Patient Care (Practical Course): textbook /O.M. Kovalyova, V.M. Lisovyi, R.S.Shevchenko et al. – 3rd edition, reprinted. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. – 320 p.

12. Інформаційні ресурси

1. Інтернет-сторінки кафедр НМУ, що викладають дисципліну «Догляд за хворими (практика)»:
   - https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-propaedeutics-internal-medicine-1/
   - https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-propaedeutics-internal-medicine-2/

- https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-obshhej-hyrurgyy-1/
- https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-general-surgery-2/
- https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-pedyatryy-1/
- https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-pediatrics-2/
- https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-pediatrics-postgraduate-education/

Додаток 1.

Щоденник (протокол)

проходження практики з догляду за хворими

студента II курсу _____ факультету _____ групи

_____

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

Дата, години роботи *	Зміст виконаної роботи **	Підпис викладача ***

* окремо вказуються години роботи під час аудиторної підготовки і самостійної роботи

** наводиться перелік виконаних маніпуляцій та завдань з вказанням у дужках їх кількості, номера палати або назви підрозділу відділення, де вони безпосередньо виконувались

*** виконання маніпуляцій та завдань під час аудиторної підготовки засвідчується підписом викладача, під час самостійної роботи – викладачем або старшою медичною сестрою відділення.

Додаток 2.

Підсумковий звіт

про виконану роботу під час практики з догляду за хворими

в обсязі обов'язків молодшого медичного персоналу

студента II курсу _____ факультету _____ групи

_____

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Догляд за терапевтичними хворими

_____

Догляд за хірургічними хворими

_____

Догляд за хворими дітьми

_____

№ з/п	**Найменування маніпуляцій і процедур**	Терапевтичне відділення	Хірургічне відділення	Педіатричне відділення
1.	Санітрано-гігієнічне прибирання приміщень			
2.	Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів			

3.	Санітарна обробка хворих			
4.	Заповнення медичної документації			
5.	Застосування гігієнічної ванни			
6.	Транспортування хворого у відділення			
7.	Проведення антропометричних досліджень			
8.	Огляд хворих на наявність корости та педікульозу			
9.	Проведення розпитування хворого (хворої дитини)			
10.	Дослідження пульсу на руках			
11.	Вимірювання артеріального тиску			
12.	Визначення характеристик дихання			
13.	Вимірювання температури тіла			
14.	Заповнення температурних листків			
15.	Розкладання та роздавання ліків хворим			
16.	Закапування крапель у вуха, ніс, очі			
17.	Застосування грілки, пухиря з льодом			
18.	Застосування клізм			
19.	Користування підкладним судном, сечоприймачем			
20.	Годування хворих, що знаходяться на ліжковому режимі			

	Туалет шкіри, догляд за нігтями, волоссям			
22.	Туалет порожнини рота, очей, носа			
23.	Профілактика пролежнів			
24.	Підготовка посуду для взяття аналізів			
25.	Участь у проведенні реанімаційних заходів			
26.	Підготовка інструментарію до стерилізації			
27.	Проведення проб на якість передстерилізаційної обробки			
28.	Участь у стерилізації шовного матеріалу	–		–
29.	Передопераційна підготовка шкіри та слизових оболонок	–		–
30.	Підготовка засобів для перев’язки та гігієни після операційної рани	–		–
31.	Годування дітей грудного віку	–	–	
32.	Приготування молочної суміші	–	–	
33.	Підмивання дітей різної статі	–	–	
34.	Проведення обробки предметів догляду за дитиною після використання	–	–	
35.	Інше (вказати)			

Підпис викладача _____